

8

Ook voor mezelf was er een periode van aanpassing nodig. Ik, die 16 jaar onafgebroken voltijds had gewerkt, nu ineens als stay-at-home mum, alle dagen thuis.

Je kent het verhaal vast wel. Full time werken, daarnaast een huishouden runnen, graag nog wat tijd voor vrienden en familie. Ook ik was nooit ontsnapt aan het normale gegoochel van de moderne vrouw. Lopen van hier naar daar, ondertussen nog wat boodschappen doen. De pannenkoekenbak op school? Nee sorry, geen tijd, misschien volgend jaar...

Een onafhankelijke Westerse vrouw die in de Indische cultuur wordt gedropt. Toch even slikken? Eerlijk gezegd, heb ik het wel onderschat.

Wil je nieuwe gordijnen, of een kast geplaatst? "Sir" (lees: mijn echtgenoot) moet hier toch wel zijn akkoord over geven hoor. Geld afhalen? Met welke kaart, want enkel "Sir" kan een rekening openen en een bankkaart krijgen. Als je als vrouw de kaart gebruikt, krijgt de echtgenoot onmiddellijk een sms'je met de melding waar en hoeveel geld er werd uitgegeven.

Nu is dit alles voer voor meer dan 1 mop in ons gezin, maar in het begin was het toch een aanpassing.

Zelfs na al die tijd in India, kom ook ik nog wel in benarde situaties terecht. Zo waren we uitgenodigd op de Zweedse ambassade in Delhi als vertegenwoordigers van Ignace zijn werkgever. Ik dacht dat het een Westerse party zou zijn aangezien het over de Zweedse ambassade ging, en was blij nog eens een cocktailkleedje te kunnen dragen. Komen we op de party terecht, en zien we enkel de mannelijke Indische collega's. We gingen ervan uit dat zij hun vrouwen niet hadden

meegebracht en Ignace stelde me dan ook voor binnen de kring van de mannelijke collega's. Na tien minuten zien we een paar meter verder een aantal vrouwen staan in saree. Blijken dit de partners te zijn van de collega's, maar blijkbaar is het niet gebruikelijk dat je als vrouw mee deelneemt aan het gesprek van de mannen. Daar stond ik dan!

En zo gaat het verder.

Krijg je bezoek? Geef als vrouw nooit een hand aan een man. Dit is absoluut 'not done'! Even aanpassen, maar nu knik ik altijd vriendelijk gedag met mijn handen op de rug.

Waar het in België galant is om een vrouw voor te laten, is het hier net omgekeerd. Als vrouw moet je achter je man een restaurant, winkel etc. binnenstappen.

Ga je naar de markt of zomaar de straat op? Best toch een rok tot onder de knie en misschien ook nog een legging eronder. Heeft je T-shirt geen mouw? Even omkleden dan voor je buitenstapt. Blote armen of bovenbenen, 'big no-no'!

Allemaal kleine dingen, die uiteindelijk niet veel uitmaken, denk je dan. Je bent tenslotte in een ander werelddeel en aanpassingen moet je altijd doen.

Maar toch, het dagelijkse leven bracht ook veel vragen. Wij zitten hier goed als expats in een mooi appartement en binnen onze relatie zijn we gelijke partners. Maar hoe zit het daarbuiten?

Hoe kan het dat het land van de Kama Sutra, van de tempels van oa. Varanasi en Khajuraho, zo bekrompen blijkt als het gaat om de vrijheid van de vrouw?

De vermelding in een van de meest gekende reisgidsen (Lonely Planet) liegt er ook niet om: "Vrouwelijke reizigers moeten er zich

van bewust zijn dat hun gedrag en hun kledij onder de loep wordt genomen, zeker buiten de grote steden. Beantwoord nooit een mannelijke blik, dit kan aanschouwd worden als zijnde geïnteresseerd. Draag vooral geen mouwloze topjes, shorts, minirokken of kledij die nauwaansluitend is of doorschijnend. De meeste Indische vrouwen dragen lange broeken en T-shirts om te gaan zwemmen om zo blikken te vermijden.”

Klopt hoor! Waar ik vroeger op vakantie in Frankrijk, Italië of Spanje nooit nadacht over het al dan niet rondlopen op het strand in mijn bikini, heb ik nu een echt grootmoedersbadpak (je kan je al voorstellen hoe enthousiast Ignace hierover is...) en zal ik niet makkelijk uit mijn stoel rechkomen als ik niet eerst mijn T-shirt en rok heb aangedaan.

Een gevolg hiervan is dat ik tijdens de eerste dagen van onze vakantie in België steeds weer moet aanpassen. Kan dit kleedje wel, zou ik wel in short naar buiten gaan? Grappige toestanden, dat wel.

Zwemmen en zwembaden in India zijn een geval apart. De meeste Indiërs kunnen niet of nauwelijks zwemmen. Zwembaden zijn dan ook over het algemeen ondiep zodat je overal kan staan. Dames wandelen heen en weer terwijl ze met hun armen een soort zwembeweging uitvoeren.

In Pune overleed vorig jaar nog iemand in een openbaar zwembad omdat bleek dat de badmeester niet kon zwemmen en hij de persoon dus niet tijdig uit het water kon halen.

Ook Ignace sprong al een meisje achterna om haar te redden.

9

Wereldwijd zijn vrouwen eeuwenlang op een andere manier gewaardeerd, beoordeeld en behandeld dan mannen.

Het mannelijk denken en doen stond centraal.

Ook in België werden vrouwen op grond van wettelijke regels of gewoonten vele eeuwen niet toegelaten tot politiek of openbaar bestuur, school of universiteit.

Werk dat vrouwen deden, werd ofwel niet waargenomen, of het werd niet beschouwd als werk en zelden beloond. Werk van mannen stond maatschappelijk in het middelpunt en werd beloond in geld of goederen.

In Europa waren vrouwen tot het begin van de twintigste eeuw uitgesloten van het kiesrecht.

Ik herinner me nog het verhaal van een oud-collega. Zij trad in de jaren zestig in het huwelijk. Vanaf die dag verloor zij automatisch haar baan, want een gehuwde vrouw werd niet verondersteld nog buitenshuis te werken.

Tot in de jaren tachtig van de twintigste eeuw hadden gehuwde vrouwen aanzienlijk minder rechten in de sociale zekerheid, was een gewelddaad als verkrachting niet strafbaar wanneer dit door de echtgenoot gebeurde en bestond voor vrouwen geen recht op gelijk loon.

In de meeste landen met een kapitalistisch regime is op dit gebied sinds 1980 veel veranderd in een voor vrouwen positieve richting.

In landen waar na 1945 een communistisch staatsbestel werd ingevoerd, kregen vrouwen op de gebieden van opleiding, werk,

inkomen en sociale voorzieningen al snel ongeveer dezelfde rechten als mannen, maar een deel daarvan werd met de herinvoering van het kapitalistische staatsbestel teruggedraaid.

De wereldoorlogen hebben een grote invloed gehad. Doordat mannen aan het front moesten vechten, werden door gebrek aan mannelijke arbeiders, vrouwen aan het werk gezet in fabrieken. Na de oorlog weigerden vrouwen hun vrijheid en zelfstandigheid op te geven en gedwee terug te gaan naar de "haard".

In grote delen van de wereld hebben vrouwen nu gelijke rechten (en plichten) als de mannen in de gemeenschap. Toch is dit nog lang niet overal het geval...

10

Nu we ondertussen al meer dan een jaar in India verblijven, krijgen we meer en meer een kijk op de positie van de vrouw in dit land.

Talenten zijn er in overvloed, kansen zijn vaak klein tot onbestaande.

Als kind is de vrouw afhankelijk van haar vader, als echtgenote van haar man en onderworpen aan het regime van de schoonfamilie. Indien ze weduwe zou worden, dient ze haar zoon te volgen.

Verder worden weduwen ook vaak verstoten door hun familie en wachten ze, gekleed in een witte saree, op hun eigen dood.

Tradities zijn in India moeilijk uit te bannen en de positie van de weduwe is in conservatieve delen van het land vaak bedroevend.

Weduwenverbranding of mesatya, een hindoeïstisch gebruik waarbij de vrouw op de brandstapel van haar overleden echtgenoot stapt, is allang bij wet verboden, maar in afgelegen dorpen sterft een weduwe vaak wel een sociale dood. Ze wordt geassocieerd met ongeluk en vaak verantwoordelijk gehouden voor de dood van haar echtgenoot. Haar haren worden afgeschoren, sieraden worden afgepakt en de kleurige kleding wordt vervangen door een witte sari.

De status van de vrouw in India is duidelijk aan hervorming toe...